

ORADEA-MARE (N.-VĂRAD)

3 iulie st. v.
15 iulie st. n.

Ese in fiecare duminică

Redacțiunea:
Strada principală 375 a.

Nr. 27.

ANUL XXX.
1894.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.
Pe $\frac{1}{4}$ de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei.

Emanuel Bacaloglu.

1830 - 1891.

In luna viitoare vor fi trei ani, când diarele anunțaseră, că distinsul fizician român și membru al Academiei Române, Emanuel Bacaloglu, întorcându-se din străinătate la București, a fost lovit de apoplexie aprôpe de capitală și a murit pe drum.

Doritori d'a prezintă în colónele revistei noastre icóna activității culturale a tuturor hărbaților noștri, ne credem datori a ne ocupá de astădată de memoria densusului, unul din morții cei din urmă ai Academiei noastre.

Emanuel Bacaloglu, cu sufler și inimă românească, s'a născut dintr'o familie de origine greacă, în București la 11 aprilie 1830. Studiile și le-a făcut în orașul natal, la Lipsca și Paris. Pretotindene el a fost însoțit de bătrâna lui mamă, care nu vorbiá nici franțuzește, nici nemțește. La Lipsca el a studiat și lucrat în laboratorul lui Erdmann; iar la Paris în laboratorul lui Dumas la Sorbona. A făcut examenul de baccalaureat la Sorbona, cum l'a obligat guvernul român, care l'a întreținut în străinătate.

Încă pe timpul studiilor sale la Lipsca, el a făcut câteva lucrări, cari s'au publicat în Jurnalul de chimie practică editat de profesorul seu Erdmann.

Bacaloglu s'a întors în București la 1861 și numai decât fu numit profesor de fizică și chimie la școla de medicină și farmacie, precum și profesor de

matematică la liceul St. Sava. La 1863 a fost numit profesor de fizică la universitate, odată cu crearea facultății de științe sub vodă Cuza.

La 1868, în urmarea stăruințelor sale, s'a înființat la București Societatea de științe fisico-naturale, care

numai decât îl alegea președinte. El făcú acestei societăți mai multe comunicări științifice; din nenorocire inse Societatea s'a desființat înainte de sfârșitul anului.

La 1879 Academia Română l'a ales membru, îndată după reformarea acestei instituțiuni. În secțiunea științelor, din care făcea parte, l'a ales pe rând vicepreședinte și în urmă președinte al ei. Densusul ș-a ținut discursul recepțiune la 20 martie 1880 despre Călimdar, răspundându-i dl Ion Ghica. În acest discurs el susținea necesitatea schimbării calendarului nostru. Încă înainte de a-și ține discursul de recepțiune, la 7 martie 1880, a cetit o notiță despre materia radiantă. În Academie a mai citit: Desvoltarea progresivă a luminatului electric; Órecari dispozițiuni noue din cabinetul de fizică al universității din

București; Relațiuni asupra espozițiunii de electricitate dela München; dare de sémă despre espozițiunea de electricitate dela Viena; Despre Paratoner. «Comunicările sale, scrie dl dr. C. Istrati în «Buletinul Societății de științe fizice» 1893 nr. 7—8, de unde scótem toate aceste notițe biografice și prin a cărui amabilitate

EMANUEL BACALOGLU.

publicăm și portretul de pe pagina primă, sînt slabe, ele sînt mai mult niște compuneri de lucrări făcute de alții. Se vede că timpul și mai ales inactivitatea mediului, precum și lipsa unui laborator bine inzebrat influențase asupra acestui om atît de bine preparat pentru școlă».

Ca onoruri, el a fost numit oficer al Stelei României, i s'a conferit medalia Bene-Merenti cl. I, mai fu numit comandor al Corónei României, precum și comandor al Ordinului Francisc Iosif.

Iată seria principalelor sale scrieri:

Înainte de a se întorce în țară, a publicat șese lucrări în revista «Jahresbericht der Chemie» din 1860—1861, tóte din domeniul fizicii și matematicii.

Întors în țară și pân' atunci a mai publicat articole, de pe acelaș teren, în revistele «Les Mondes» (1864); «Schönlich Zeitschrift für Mathematik und Physik» (1860); «Cosmos» 1862. Lucrările aceste au fost prezentate și Academiei de științe din Paris la 1867. Tot acestei Academii a mai trimis la 1867 și 68 doué note.

În țară a publicat: Considerațiuni teoretice asupra chimiei (1865); Elemente de algebră (1866); Elemente de fizică (1870); Luminatul electric, Spectroscopia (1883); Elemente de fizică, ediție a doua (1887), premiată de Academia Română.

Afară de aceste, a mai contribuit mult la răspîndirea științelor prin numeroșe articole, în Revista științifică și prin conferințele sale însoțite de experiențe, făcute la universitate, în amfiteatrul seu ori la Athe-neul Român.

Bacaloglu, scrie dl dr. Istrati, a fost primul nostru enciclopedist în științele pozitive, una din gloriile noastre, preparat în mod admirabil pentru cariera sa științifică și profesională. Din nenorocire pentru el, venise prea curînd în țară, atunci când acesta nu avea nici mijlócele, nici priceperea de a incurajă și ajutá pe astfel de cercetători. Dăcă Bacaloglu, ar fi venit acum, sînt convins că universitatea noastră, s'ar acoperi de o lumină, pe care puțini i-o dau în prezent.

Cu puține zile înainte morții sale, în véra anului 1891, el plecase la Viena spre a consulta medicii asupra unor ameteli de cari suferia de mai mult timp. Acolo nesimțîndu-se bine, se rentórse în țară; pe cale, aprópe de gara Periș, cădu fără simțiri și muri, la 30 august. Corpul seu transportat la București, a fost înmormîntat acolo.

oo

Cugetări.

Literile nu ajutá numai a petrece vieța într'un mod liniștit, ele ajutá a trăi bine.

*

Nu este cât de mic lucru care să nu pótá avé efectul seu.

*

Jumătate din fericire este de a avé iluziuni: a doua este de a le păstrá asupra altora.

*

Ipocriții, ca și albinele, au mierea în gură, ascun-dînd acul.

*

La o primă întîlnire, bărbatul se întrebá: Ce-o să spui? ... Iar femeia: Ce rochie să pui?

*

Dragostea ce a putut muri, nu a fost dragoste.

Ciocârlia.

Pe drumul care șerpuește
Ca un bălaur mare
Și prin pădure se lunguește
Cu pântecul la sóre,
Trec, șuerând doina duiósă,
Cu care, din pruncie,
Chemá bunica cea milósă
Pe Moș-Somnici să-mi vie ...
Și me gîndesc l'acele vremuri
De dulce neșciință,
Când dór de «goga» te cutremuri:
Grózava suferință!

E-o ți de tómnă ce desfatá,
Cu cer senin, căldurá,
Când făr' a ști, te veđi de-odatá
Cu zîmbetul pe gurá,
Prin spațiu, lin, strălucitóre,
Se plimbá albe fire,
Ce tórse par că sînt din sóre
De mult măestra Fire.
Iar pe intinsele tarlale
Ca vérf de arc rêsbeșce
Ici, colo, grául: pân' de vale
Ogorul inverdeșce . .

De-odatá-aud o ciripire
Ușóră ca suflarea
Și dulce ca o presimțire
Ce-aduce 'mbucurarea,
E o drăguță ciocârlie
Pe-o ramurá suitá :
Ea pregáteșce-o melodie
De sóre mult-doritá.
Stau locului s'ascult, iar dînsa
Incepe cu pornire . . .
Ce micá ! și ce foc într'ênsa !
Ce cîntec de iubire !

Un pădurar cu pușca 'n mână
Din țihlá se iveșce
Și stá și el de-ascultá páná
Ce paserea sfêrșeșce.
— Veđi bade cu ce dor fierbinte
Îi dice ciocârlia ?
Drăguță ! ea-și-aduce-aminte
Cu tótá bucuria
De-a primăverei mândre zile
Și de trecuta vэрá,
Aceste tinere copile
A anului, în țэрá .
— Asá-e đeu, și-a ei cîntare
E semn de tómná lungá .
Raspunde, dând într'o cărare
Spre zarea ca o dungá.

Veđînd tăcere, ciocârlia
În aer se 'nverteșce
Și re'ncepîndu-și melodia
La sóre lung priveșce.

RADULESCU-NIGER.

Fómea și frígul dau pe om în mánile inamicu-lui seu.
(Proverb spaniol.)

Sărăcie lucie.

Comedie populară cu cântece într'un act.

(Urmare.)

Scena XII.

Ioța și Sanda.

SANDA (gârbovită și spriginindu-se d'un bêt, vine incet.) Iacă-me, ce poftesci? Cinste séu descântece? Vrajă? Di diochiu, di bubat, di dragoste, di blăstem, di 'nturnat, di adus, di noroc, di 'ntercat, di mulsu vacilor, di sănătate, di beteșug, di 'mvrăjbit ori di 'mpăcat?

IOTA. Vreu să fac de rușine p'un om.

SANDA. Bine, țucu-te. Șciu tâte fărmecele. Am noue-deci și noue di buruiene și rădăcini, culese din noue hotară din răscuri la cântatu cocoșilor. Mama-pădurii mi-i véră primară. Fac din ómeni pricolici, șolomonari, ce vrei.

IOTA. Veđi casa asta. Aice șede Sivu Iernilă.

SANDA. Șciu. Am vrăjit di multe ori Veselinei. Și nu digiaba. Trăila móre după ea.

IOTA. Acum ți-l dau in ghiară pe Sivu.

SANDA. Cu bărbați e mai greu. Nu cam cred in vrăjitorfi.

IOTA. N'avé grige. El crede ca ș-o babă.

SANDA. Atunci ți-l sui io chiar și 'n vêrfu pomului.

IOTA. Așá vreau și eu. Omul esta vrea să fie că de-a sila chinez. Intră la el și spune-i că tu poți să-l faci. El ți-a făgădi marea cu sarea și te-a ascultă orbeșce ori ce-i spune. Tu să-i ȑici, că vraja numai așá se prinde, decă el infășurat și cosut într'un lepedeu se va urcă de séră in pomul esta și va sta acolo până la cântatu cocoșilor.

SANDA. Bine, drăguță. Dar trebuie să șcii, că vraja mea n'are putere, decă nu vede strălucind in mâna mea vr'o câțiva tălărași.

IOTA (ii dá.) Na. Decă vei isprăvi bine, ȑ-oi mai da p'atâta. Dar bagă de sémă ca lepedeu să fie prins bine, ca să nu pótă eși ușor din el.

SANDA. Grigea mea. ȑi-l cos eu.

IOTA. Decă va fi sus, să-mi dai de șcire, ca să víu cu satu. (Ese.)

Scena XIII.

Sanda singură, indreptându-se.

Doi tăleri pentru asemenea lucru! Cam puțin. Dar o să-mi scot încă p'atâta și dela Iernilă... Vrea să fie chinez? Nu se face asta așá lesne. (Cântă.)

Frunță verde de cicóre,
Nu-s numai eu vrăjitoare;
Lumea tótă-i păcălélă,
Unii pe-alții se inșélă.

Dridri—dradra—dridri—drum,
Dridri—dradra—dridri—drum.

O cucónă 'mbétrănită,
Când se scólă e sbărcită;
Dar se schimbă mai târđiu,
Prin ce farmec, eu o șciu.

Dridri—drada—dridri—drum
etc. etc.

Junele mi se cunună
C'o fetiță blândă, bună;
El cu ea trăeșce bine,
Dar odată sócra vine...
Dridri, dradra etc. etc.

Reu ni-o spune ori și care,
Că românii fac lucs mare;
Căci cruțăm până 'n finic,
Pe foi nu dăm mai nimic.
Dridri, dradra etc. etc.

Dómna, tineră nevéstă,
Șede vecinic la feréstă;
Lucru 'n mâna-i nu sporeșce,
Tot la uliță priveșce.
Dridri, dradra etc. etc.

Domnul X. s'ar insurá,
Decă el ș-ar căpétá
Fată bună de pupat...
Ba nu... zestre de papat.
Dridri—dradra etc. etc.

De-adevăr sânt prea departe,
Cei ce ȑic că n'avem carte:
Una nu-i destulă noue,
Cumpărăm trei-deci și doue.
Dridri—dradra etc. etc.

(Mulțămesc cu plecăciune,
Dar altele nu pot spune:
Balul ar întârđiá,
Tinerii s'ar supérá.
Dridri—dradra—dridri—drum,
Dridri—dradra—dridri—drum!)

Acum haid, caută-ți din ce trăești! (Se gârboveșce de nou și spriginită de bêt se apropie de pórtă pe care tocmai ese Iernilă.)

Scena XIV.

Sanda și Iernilă.

SANDA. Noroc și bine, baciú Sivule. Ești cam posomorít. Ce ȑ-i?

IERNILĂ. Fugi din cale ciumă și dá-mi pacer!

SANDA. Ba nu ȑ-oi da, că de-aia mi-s in lume să fac bine ómenilor. Spune-mi ce te dóre ca să te vindec.

IERNILĂ. Tu? Vai de tine și de ȑilele tale. N'am obiceiul să me laud... .

SANDA. Nici nu te laudá Teme-te di mânia Necuratului și nu me injurá! Puterea lui e mare și ne-mărginită.

IERNILĂ. Ce-mi pasá! Sânt pitrop, nembru... .

SANDA. El mi-a dat puterea mie. Fărmecele mele prind.

IERNILĂ. Am auđit.

SANDA. Dă-mi palma să citesc in ea. Spune-ȑ-oi in-dată ce te dóre și ce ȑ-i lécul. (I prinde mâna.)

IERNILĂ (lăsându-o să-i caute palma.) Să vėd ce minciună-i iscodí.

SANDA (căutându-i palma.) Nu ȑ am spus, țucu-

te? Iată linia asta óblă. Ea arată că dnia-ta ai o țință, póte vrei să fii ceva; da, da, acuma vėd lámurit: vrei să fii chinez. De ce să nu voești, țucu-te? Ești omu cel mai cinstit in sat... Da ce vėd? Iată c'o alta linie și se pune 'n cale, îți taie 'n doue linia dréptă. Asta însemnéză, că ai un dușman de mórte, care și se 'mpo-trivește și-ți pune bețe 'n rótă. N'am ghicit?

IERNILĂ. O fi.

SANDA. Veđi că știu tăt. Vrei să-l prepădesc pe omu acela reu, ca apoi să poți ajunge chinez?

IERNILĂ. Îl poți?

SANDA. Mai e vorbă! Ei, ce-mi plâtești? căci vraja fără plată nu se prinde.

IERNILĂ. Înainte?

SANDA. Șcii vorba aia: ce-i a mână, nu-i min-ciună.

IERNILĂ (i dá niște bani.) Na.

SANDA. Acum haidam in casă, să te 'nvėț ce ai de făcut?

IERNILĂ. Da nu tu faci?

SANDA. Eu numai te 'nvėț. Așá-i vraja.

IERNILĂ. Ce am să fac?

SANDA. Să te 'mbraci intr'un lepedeu și să te urci in pomu acela și să stai acolo până la cântatu co-coșilor; din când in când te 'ntórce spre miédă-nópte și să strigi vorbele ce ț-o spune.

IERNILĂ. Nărođit-ai? Eu, pitrop, nembru, om de frunte, să fac prostia asta?

SANDA. Eu nu te silesc. Dėcă nu vrei, sănătate bună. Dar, de ce n'ai încercá? Veđi că se 'nvėlue diua cu nóptea, e noros ș-a fi o nópte 'ntunecósă. N'are să te vedă nime... Și dėcă ar rătăci cineva p'aici, te-i pití și-i sedé tupiliș, să nici nu te póta zări... Haid, încercá. Nu pierdi nimica. (Îl împinge in casă și intră după el.)

Scena XV.

Trăila singur.

Am fost la popa. N'a vrut să-mi spună nimica. M'am dus apoi la dascălu. La început numai făcea din cap; mai târđu mi-a spus atăta, că gura lui e legată. Lucru dracului! Pentru ce-i legată gura dascălului? De, bună sémă se teme să spună adevėru... Dăscălița mi-a șoptit apoi la ieșire, că Iernilă n'are atâte fire 'n cap câte datorí și că numai in mine mai are nădejde dėcă i-oi luá fata... El nădejde 'n mine, eu nădejde in el! Șciu că ne-am potrivit. Imi vine să pufnesc de rís... Nu-i vorbă, dăscălița încă va fi trăgėnd spuza la óla ei. Póte că de-aia vorbește așá, că și ea are o fată, pe care i-ar plăcé să mi-o lege de cap... Inse póte să aibă și dreptate. Deună sémă și are. Nu de-a fitea e legată gura dascălului... Trebuie să fiu cu băgare de sémă. Io sărac și ea săracă; m'aș frige urit... Acum, haid Trăilă și caută-ți norocu 'n alta parte... Iaca vin ficiorii și fetele dela joc. (Ese.)

Scena XVI.

O mulțime de fete și neveste, după ele ficiori, ca de serbătóre.

UN FICIOR. Stați să cântăm una. Doina ce-am invėțat in sėptėmăna trecută.

(Chor micst.)

«Tóca» — de Ionescu.

(După cântare es toți.)

Scena XVII.

Sanda și Iernilă es din casă.

SANDA (prindėnd de mână pe Iernilă, care e invėluit intr'un lepedeu alb.) Haid, haid, iutel!

IERNILĂ (scoțėnd-și capul.) Tu, horhună, dėcă me nărođești, îți turtesc capu ca la șerpe. N'am obi-ceiul să me laud....

SANDA. Haid, nu perde vremea. Ia scara, urcă-te in pom și fá ce ț-am spus.

IERNILĂ (rađemă scara de pom.) Da să nu te pună pėcatele să spuni órecui, c'apoi vai de capu teu.

SANDA. N'avé frică. Haid, sue-te!

IERNILĂ (se urcă și s'aședă călare p'o cracă.) Da reu se mai, sede aici.

SANDA. Acum te 'ntórce spre miédă-nópte și đí după mine. (Iernilă se 'ntórce cu dosul cătră Sanda.) Șolomonari, șolomonari!

IERNILĂ. Șolomonari, șolomonari și voi toți draci!

SANDA. Luați-l pe...

IERNILĂ. Luați-l pe ticălosul de Ioța.

SANDA. Purtați-l prin vėzduh.

IERNILĂ. Purtați-l prin vėzduh și 'n fundu iadului.

SANDA. Și-l risipiți in câte părți a lumii!

IERNILĂ. Și-l risipiți in câte părți a lumii, să se facă puzderii și să nu-i remănă nici viță de porođiță!

SANDA. Ascunde-ți capu 'n lepedeu și să te uiți tot int'acolo vreme de-un cias. (Iernilă trage lepedeu pe cap.) Ține-te așá! (La parte.) Acum cá el îi intors incolo și nu me póte vedé, me 'ntorc încă odată in casă să-mi aduc câte ceva. (Intră.)

(Finea va urmá.)

IOSIF VULCAN.

Excelsior.

— După Longfellov. —

Prin Alpi se lasă tainic o nópte 'ntunecósă;

Prin sate trece grabnic un tiněr călėtor;

O flamură-a sa mână sus ține rídicatá,

Prin care scris se vede cuvėntul arđėtor:

Excelsior!

Și fruntea sa-i brazdată; privirea-i ca o spadă

Ce fulgere in giuru-i stă gat' a aruncá;

Iar glasul seu — un fangăt de-aramă, cu adâncuri,

Vibrá, cu un resunet puternic când roștiá:

Excelsior!

In casele sermane pe vatră arde focul,

Și i-ar prii odihna — la trudnici mare har —

Și rece e omėtul pe piscurile 'nalte!

Dar vai! din pieptu-i tiněr resună iarăș, iar:

Excelsior!

Și-i spuse lui sătėnul: O, tinere, aștėptă,

Prin cheiu ș-atunci e nópte, când cerul e senin;

Furtuna grea te-ajunge și apele-s umfate —

Remái!... Dar călėtorul respunde-adănc și plin:

Excelsior!

A m o r u l.

Copila încă-l rîgă: Remâi, te odihnește
La sînul meu, de visuri frumoase legănat!
Și i se 'nduioșeză puțin a sa privire,
Dar trece înainte rostind neincetat:

Excelsior!

— Ferește-te, copile, de rîpile-adâncite,
Prin care in clipelă lavinele-și fac drum!
Săténul înc' odată cu rijă-l sfătuește,
Dar sus din munți, departe, un glas s'aude-acum:
Excelsior!

Și 'n țori, când la San Bernard umili monahi și frații
O rugăciune sfântă la ceruri -- stau ținând,
Un glas ce par' că iese cu trăsnet din morminte,
Glas jalnic, dar și gróznic s'aude resunând
Excelsior!

Și scormonind prin lavă, cătând cu hărnicie,
Truditul căne află pe bietul călător;
O flamură-a sa mână la pieptu-i strîns o ține,
Pe care scris se vede cuvéntul arđător:
Excelsior!

In semi-luciul țilei, pe-al lavei sin de-ometuri,
Culcat pe vecinicie, frumos și palid sta;
Iar sus, mai sus, din ceruri, ca și o stea ce pică,
Un glas se-aude par că, ce prin vîzduh strigă:
Excelsior!

GR. N. LAZU.

Basmul.

(Cetit de autorul în ședința dela 9/21 aprilie an. c. din sesiunea generală a Academiei Române.)

(Urmare.)

c) Formula finală.

Formula medială este un accident al *basmului*; nu mai formula finală, ca și cea inițială, fie ambele cât de scurte, inchipuesc o particularitate stereotipă a acestui gen din literatura populară, corespunzând cu cele două capete ale visului: adormire și deșteptare. Tocmai de aceea formula cea inițială consistă adesea dintr'o grămădire de imagini dispartate, analóge cu confusiunea de idei prin care se caracteriséză începutul adormirii; iar formula cea finală se deosebește printr'un ton de ne'ncredere, de indoelă, de nesiguranță, cu totul străin întregului cuprins al *basmului*. Deșteptându-se din vis, omul se simte de-odată în realitatea veghiării, care-l face să nu mai fie pe deplin sigur de realitatea somnului; tot așa isprăvind *basmul*, pe care-l povestise cu cea mai viuă credință în cele spuse, omul tocmai atunci vede că lumea în care petrecuse nu se prea potrivește cu lumea la care se deșteptă, și tranzițiunea dela o stare la cealaltă se manifestă printr'o glumă, printr'o păcălélă, printr'un scepticism aparent, care nu este decât un fel de ciocnire momentană între cele două stări, fără ca prin această să se sgudue credința cea statornică a poporului în adevérul *basmului*.

Formulele finale ale *basmelor* române, fie în prosă, fie în versuri, fie amestecate, sînt multe și felurite.

Bună-óră:

In «Bălaurul cel cu șapte capete» (Ispirescu, Legende, 204):

«Eram și eu p'acolo și dedeam ajutor la nuntă, unde căram apă cu ciurul, iară la sfêrșitul nunții

aduseră un coș cu prune uscate
să arunce în cele guri căscate . . .»

In «Ciobănașul cel isteț» (ibid. 252):

Incălecai p'un măiăcine,
Să m'asculte ori-și-cine.

In «Poveste țărănescă» (ib. 265):

«Am fost și eu acolo și am văđut tóte chefurile, căci de n'aș fi fost, de unde aș fi știut eu să ve povestesc

O lingură scurtă,
Pe nasul cui n'ascultă.»

In «Țugulea» (ib. 332):

Incălecai pe un lemn,
La bine să ve indemn;
Incălecai pe un cocoș,
Să ve spuui la moș pe groș.

In «Sucnă-murgă» (Sbiera, Povești 98):

Și am fost și eu la nuntă
De v'am spus-o voue frântă.

In «Mintă-crétă» (ibid. 107):

«La nunta lui Sucnă-murgă m'am întemplat și eu. Of! ce bucate alese mai eră la acea mésză, tot numai fripturi și copturi ca acelea de le-ai fi inghițit și cu ochii! Da încă vinurile acelea! Le-ai fi bėut pe tóte de nu te-ai fi temut de vr'o ametzélăl Mie mi-au plăcut mai ales un fel de friptură de rață; am mîncat din ea cât n'am mai putut, și pentru că îmi plăcea așa de tare am vėrit un picioruș în buzunar ca să-l am de merinde pe drum când m'oi întorce acasă. Când veniam acasă, cam pe la mijlocul căii, am fost flămândit și m'am apucat să rod piciorașul acela. Tocmai când îmi eră carnea mai dulce, m'a întelnit un om invėțat, care îmi spunea că a invėțat carte pe la toți întelepții lumii, și a început a me tot rágá și a me celhái ca să-i dau și lui să mînănce, că eră fript de fóme. Tot necăjindu-me el ca să-i dau și să-i dau, m'am cam supėrat și i-am asvėrlit cam repede piciorul acela. El, sėrmanul, în loc să-l prindă în mîni, a ținut mînilor în busunar. Piciorul de friptură nu i s'a putut vėrit în busunar, ci l'a lovit amarnic peste un picior, de merge bietul și până acuma șchiop. De nu me credeți, ia să ve uitați numai la cutare invėțat și-l veți vedé șchiopătând până astăzi din pricina aceea!»

In «Fata Rumpe-haine» (ibid. 147):

«La nunta fetei acesteia m'am tēplat și eu de față. Eră o nuntă alėsă, boerescă, și nuntași pozderiál Toți erau vooși și chiuiau și jucau de rēsună pămēntul sub dēnșii! Până și mirėsa eră vooisă, măcarcă nu-i prea eră ei de măritat! Dar la mésză, ce bucate și ce bėuturi, cât te-ai fi descins și-ai fi tot mîncat și bėut, numai de-ai fi avut unde bágá atáta! Intre tóte bucatele erau niște plăcinte atăt de gustóse, cât făcea poznă, nu alta! Mai ales eu nu me puteam săturá de ele, așa de tare îmi plăcea! Eră călduțe și molcuțe cât le-ai fi mîncat și cu ochii! O plăcintă de acesteia am bágat-o în sîn ca s'o am de merinde pe drum, când m'oi in-

turnă acasă. Când pe la mijlocul căii, mi-a venit poftă plăcintă și am scos-o din sin și voiam s'o mânânc. Atuncia numai ce me trezesc ia cu cutare om, drept în față. Vădându-mi plăcinta în mâni și plăcându-i și lui, se vede ca și mie, unde n'a prins a me rugă și a me pofti ca să i-o dau lui numai decât și numai decât, că, de nu i-o dau, el îi în stare să crepe de poftă, nu alta! Tot imbulzindu-me cu cererile și poftele sale, n'am avut dela o vreme încotro și i-am aruncat-o ca s'o prindă. El inse, în loc să întindă mâinile și s'o apuce, închide ochii și plăcă capul în jos. Atunci plăcinta liop, tocmai în vârful capului, și pentru că eră molcuță și călduță, i s'a lipit tot părul de densă. Dând el s'o ia, și-a smuls toți perii de pe cap de-a remas pleșuv până astăzi. De nu me credeți, ian să ve uitați numai la capul lui, când ve veți întâlni cu el și ve veți incredință că ve spun adevărul!»

În «Tălharul cel vestit» (ib. 261):

M'am suit pe o prăjină
Și v'am spus chiar o minciună!
Și-am încălecat pe-o șea
Și v'am spus-o tot' așa!
Plățiți-mi-o!
— Să ți-o plătescă Dumnezeu
Din prea mare darul seu!

În «Crăesa ținelor» (Reteganul, Povești, II, 21):

Iar eu me suii pe o șea
Și o spusei așa,
Șeua a fost cam ruginosă,
Și povestea mincinosă!

cu varianta (ibid. III, 26):

Eu me suii pe-un cuiu
Și până 'n alt rënd nu v'o mai spui;
Me suii pe-o custură ruginosă
Și pôte că povestea fu cam mincinosă.

În «Făt-frumos cu părul de aur» (Fundescu, 76):

«... se făcù bucurie mare și mesă împărătescă. Eram și eu p'acolo, și căram mereu la vatră lemne cu frigarea, apă cu ciurul și glume cu căldarea, pentru care căpetai

Un năpărstoc de ciorbă
Ș-o sfântă de cociorbă
Pentru cei ce-s lungă vorbă!»

În «Balaurul cu douespedece capete» (ibid. 126):

Și 'ncălecai p'o lingură scurtă
S'o bag în gura cui ascultă:
Lingură de prun ori de tei,
Plină cu minciuni de care ve spusei!

La Macedo-români formula finală cea mai obișnuită este: «ași, pârmită nii sciam, pârmită vă spusi; nu sciu cum feci, ma nu vă ariși—așa *basma* scieam, așa *basma* vă spusei; nu sciu cum făcui, dar n'am ris de voi» (Dr. Obedenaru, Tecste.)

Românii din Moravia au unele formule finale foarte frumoșe, de exemplu:

«Și de multă veselie nuntașii dedeau mereu din pistole; unul, din greșelă, în loc de glonț m'a băgat în pistol pe mine, a tras și m'a aruncat drept aice».

O formulă rimată: am fost și eu acolo, s'a mân-

cat pâne de orđ, dar tu, Marcule, să nu spui minciuni»:

jedli tam chleb ze rzi,
a ty, Marcu, nelzi.
(Kulda, Morawské pohádky, passim.)

Numai dóră Italianii s'ar puté pune la întrecere cu Românii prin bogăția formulelor finale ale *basmului*. Di Stanislao Prato (Quattro novelline livornesi, Spoleto, 1880 p. 85 sqq.) a adunat din ele o mulțime de specimene, din cari noi vom reproduce vre-o câteva. În Toscana *basma* se încheia obișnuit prin

Stretta la foglia, larga la via,
Dite la vostra, chè ho detto la mia...

séu:

Stretta la foglia, e stretta l'ugna,
La mia novella non è piu lunga...

În *basme* marchegiane:

Fecero le nozze e le nozzarelle,
A me'n me dettero cuelle,
Me dettero 'n biscotti,
El buttai sotto 'l tauli,
Me dettero 'n confetto,
El buttai sotto 'l letto...

Pe la Roma:

Me dettero cunfetti,
Uno lo dava al gallo
Che mi portava a cavallo,
Uno alla gallina
Che m'insegno la via,
Uno al porco
Che m'insegno la porta,
Uno ne mangiai,
E uno ne missi là,
Che ancora ci sarà...

Pe la Neapole: «Fecero tante feste e festini con un gran pranzo e tanta carne che si mangiarono; io stava sotto la tavola, mi gettarono un osso, e mi rupero il vomero del naso».

Pe la Veneția:

Se la volè più lunga,
Tragieve el naso e teve 'na tromba;
Se la volè più curta,
Tagieve el naso e feve 'na zuca...

(Va urmă.)

B. P. HAȘDEU.

Proverbe.

Să-ți aduci aminte de tatăl și de mama ta, când vei ajunge printre cei mari. (Turcesc.)

*
Oțetul dărui este mai dulce decât mierea cumpărată. (Rutean.)

*
Cine n'are nădejde, nu se luptă. (Francez.)

*
Noroiul ascunde mărgăritarul, dar nu-l pătează. (Chinezesc.)

O noapte in Dobrogea.

— Dormi Gheorghită?

— Me 'ncerc acuma, draguță!

— Dar eu ce să fac?

— Ei... iată întrebare și la tine!... ce să faci? culcă-te și tu.

— Lesne de dis, dar vești că nu pot dormi.

— Și de ce nu poți?

— Păi, uiti că suntem in Dobrogea?

— Ce are a face!

— Cum ce are a face?... Ba mi se pare că are prea mult a face: Banditul Licinski e aci.

— Ei, și decă e?

— Are să vie să ne omórel...

— Bre nu te mai speria de fite-ce fléc și mai bine hai de te culcă.

— Cređi dta că pot s'adorm, când șciu eu că sânt într'un oraș străin?...

«Nu șciu ce gust o mai fi avut și ministrul ca să te numescă judecător aci in Dobrogea! par că in țera românescă arsele focul judecătoriiile!... (După o pauză.) Na!... cine umblă prin coridor? M'aș prinde că trebuie să fie Licinski!

— Aș!... e tăcănitul ciasornicului meu.

— Voi fi mai sigură când te-i duce să mai tragi înc'odată zăvorul la ușe.

— Să-l trag, dragă, dar mie-mi pare că ar fi de prisos.

— Ba nu e de prisos de loc!... fă bine și te dă jos de-l trage.

Judecătorul sări din pat, se frecă la ochi, căscă a lene, își puse păpușii cusuți cu fir, încă de când eră tiner, de dna judecătorésă, și după aceea trase zăvorul înc'odată la ușe.

— L'ai pus?

— Da.

— Hm! ce rece ai pronunțat pe «da»... se 'n-telege!... ai început, mi se pare, să te cam plictisești cu mine... de! nu mai am ca altădată 25 de ani; pe atunci îmi vorbiai cu totul altfel.

— Ce spui eu că tu cauți pete și in sórel!

— Ei domnule! lasă că am eu ce să ved, nu me socotí dta așa próstă! Íți aduci aminte cum te-ai purtat cu mine la moșia lui Frunđescu? Me lăsaí singură cuc și dta te duceai după țerance. Nu vedeam eu cum ți se scurgeau ochii după ele la horă?

— Iar ai gust de certă, te ved eu.

— Ba nu me cert de loc; spui și eu cum te porți dta cu mine... Eil... cât n'ai da să te veđi odată scăpat și să remăi vědudv de capul dtale, ca să-mi bați balurile și tóte locurile deșuchiate. Uite, par că-ți sânt in cugetul dtale și-ți citesc recéla și desinteresarea ce ai pentru mine, care te-am ingrigit mai bine chiar decât o mumă.

— Draguță! ți-o spun odată pentru totdauna, și te rog să-ți între in cap acésta: nóptea am trebuință de odihnă, pentru că diua, destul îmi sparg capul cu toți nebunii la judecătorie, cel puțin atâta timp să fiu și eu liniștit, nici asta nu se póte, frate?

— Dar cine te supără séu íți dice ceva? Vorbesc și eu de necasurile mele... A!...

— Ce ai?

— N'ai auđit c'a mișcat cineva clanța?

— Dar ți s'a părut iar, pentru Dđeu! nu gândești că nu póte fi nimeni p'afară?

— Aș fi mai sigură decă te-ai duce și ai trage canapéua din colț in dreptul ușei...

— Iată că am s'o fac și pe asta.

... ..

— Ah! modul cum ai ridicat canapéua, îmi dá o nouă dovédă că nu ții cât de puțin la mine.

Judecătorul după ce puse canapéua se suí in pat.

— Ei, dar ce faci?

— După cum veđi, me intorc la părete ca să pot adormi și să nu mai aud scumpul dtale glăscior.

— Cum? îndrăznești să stai cu spatele la mine? A!... ce lipsă de creșcere, domnule!... Bărbații din diua de ađi nu au cătuș de puțin respect față de soțiile lor!... Rușine!

— Dragă! mi se pare că in casa, și in patul meu, pot să stau cum voesc!

— Da, domnule, dar nu când soția dtale e deșteptă.

— Păi decă tu vorbești mereu și n'ai poftă de somn, ce sânt eu de vină?

— Nu pot dormi, fiind că după cum am spus-o adineóri, mi-e frică; decă ai fi un adevérat bărbat cum se cade, ai ținé de urit nevetei dtale... Și la urma urmei mi se pare că dta m'ai adus in aceste pustietăți. Eu trăiam fórte liniștită la Mizil! Ți-a venit gust de transferare, și unde?... in Dobrogea!... or fi ris și curcile!

— In fine, dragă, una și cu una fac doue: me lași să dorm séu nu?

— Cine te oprește?... culcă-te, ca să-ți lași soția in prada disperării.

— Dórme!... Vail ce om fără simțire, frate! Na!... și are obrăsnicia să și sforăel ah! ce rușine!... Umbre sfinte ale Găvăneștilor, unde sunteți voi acuma ca să vedeți pe o descendentă a vóstră, la câtă umilință este espusă?...

«Iată ce va să dícă să te măriți cu un om de rënd!... Brrr...

«Și să nu poți să te plângi la nimeni. Să fi departe 20 de poște, de acei cari íți sânt scumpi... Așaa!... d'aș ști că s'ar întâmplă or-ce, me voi întorce la Mizil: firea mea delicată nu póte suportá asprimele și inconvenientele unei țeri sălbatice. Da, voi plecá...

«Gheorghita, Gheorghita, ia scólá.

— Ce e? ce este? s'a aprins ceva?

— Nu s'a aprins nimica: te-am sculat pentru că eu vreau să-mi fac geamantanele: me intorc la Mizil.

— Ce, glumești?

— Nu glumesc de loc. Și ca probă, uite, me și imbrac.

— Dar bine, dragă, ce faci, pentru Dđeu! vrei să me inebunești? să me faci să-mi iau câmpii; unde te duci pe timpul ásta?

— Nu ți-am spus?... la Mizil! Eu nu sânt făcută pentru Dobrogea.

— Vino-ți in fire soro și gândește-te bine la ce vrei să faci!

— N'ai vrea să dící acuma că sânt și nebuńă de-mi dící să-mi viu in fire?... Atât ar mai trebuí!... Acum am un reson mai mult ca să me intorc: nu sânt in firea meal și dta nu trebuie să stai la un loc cu ómenii cari nu sânt in firea lor!... Auđi ce batjocură!

Să-mi dîcă mie astfel de vorbe? Plec domnule! și între noi s'a isprăvit pentru totdeauna! Să dea Ddieu să mai găsești altă nevastă care să-ți rabde cuvintele și batjocurile dtale.

— Dragă, vorbești serios, séu glumești?

— Nu glumesc de loc; am să plec chiar acuma.

— Dar bine, vaporul plăcă vineri și ađi de abia e mercuri.

— Puțin îmi pasă; iau o barcă și tot me duc.

— Dar decă se va întemplá, Dómne ferește, să se răstórne?

— Ce-ți va pásá dtale, care dorești să te scapi într'un fel de mine? Ba asta chiar te-ar înveseli.

— Va să dîcă, nimic nu te póte abate dela acest pas; ești decisă cu tot dinadinsul să te întorci îndêrét la Mizil?

— Da, domnule.

— Atunci, aide; îmi voi face și eu geamantanul și ne vom întórce.

— Cum, mergi și dta?

— Se 'nțelege; o nevastă am, n'am o miel...

— Și nu ții să rămâi în Dobrogea?

— De fel! ce-aș face aci singur fără scumpa mea soție?

— Atunci tot mai ții la mine?

— Mai mult ca ori și când.

— Adevărat?

— Pe onóre!

— Dar de ce mi-ai đis adiniaorea că aiurez?

— Nu, dragă, eu n'am đis acest cuvênt și nici m'am gândit vr'odată să-l pronunț. Tu singură l'ai înteles reu.

— Așá a fost?

— Se 'nțelege!

— Atunci rămân și eu în Dobrogea.

— Cu o condiție.

— Care?...

— Să ne culcăm numai decăt.

— Primesc! Dar du-te mai întêi și te uită pe gém de veđi e cineva în curte?

— ?!....

GR. MĂRUNTEANU.

Amorul.

Ilustrațiunea din interiorul foii nóstre este alegoria amorului. Figura de frunte este o femeie fórté frumoasă și grațiosă; pe cap are cununa fericirii. Micul Amor s'a urcat până sus la ea, oferindu-și spre sărutare buzele-i voluptóse. Jos, drept simbol al amorului, doue porumbețe se sărută și un alt ângeraș le privește suriđend. Tabloul este compoziția pictorului Rössler.

LITERATURĂ și ARTE.

Șciri literare și artistice. Dl G. Danielopol, profesor la universitatea din București, a dat la lumină doue volume din studiile sale de drept roman sub titlul «Fragmente Juridice». — Dl George C. Dragu, profesor de filosofie la liceul Lazăr în București, a scos la lumină acolo o broșură intitulată: «Din obiceiurile și viața sufletescă a animalelor». — Dl C. N. Nicolescu, șeful serviciului viticol din România, a tipărit o broșură intitulată: «Peronospora viticolă: Mildewul séu mama vîilor» prezența, efectele și mijlocele de combatere în Ro-

mânia. — Dl Stefan Christescu, inginer, fost elev al școlii de geniu maritim din Paris, a publicat o broșură intitulată «Priviri generale asupra istoriei marinei». — *Degenerarea*, opera monumentală a lui Max Nordau, va apăre la București, tradusă din nemțește de dl și dna Streitmann.

Dl Hașdêu — ungurește. Este neașteptat și surprindător, tocmai acuma, când șovinismul necumpetat a pus o stavilă atât de mare între români și unguri, ca un scriitor român să apară ungurește. De aceea ne-am mirat și noi vedênd în broșura cea mai nouă (julie) a revistei «Budapesti Szemle» traducerea studiului «Strat și substrat» de dl B. P. Hașdêu. Traducerea fórté bine făcută de dl Alesandru Roman, profesor de limba și literatura română la universitatea din Budapesta și membru al Academiei Române, e precedată de o notă a redacțiunii, prin care se đice, că ea publică studiul acesta mai cu sémă, pentru ca vederile unui distins învățat român privitoare la o cestiune care și pe unguri îi interesază de aproape, să ajungă a fi cunoscute și în cercul cât mai larg al istoricilor maghiari. Și dl Alesandru Roman tot din acésta considerațiune a întreprins traducerea; iar un colaborator al revistei, dl Marczali Henrik, a și publicat observațiunile sale îndată după încheierea studiului dlui Hașdêu. «Budapesti Szemle» este cea mai de căpetenie revistă literară-științifică maghiară, redactată de Gyulai Pál, unul din frunții literaturii, din însărcinarea Academiiei Ungurești de științe, care o și subvenționează. Deci fiind că și prin nota redacțiunii se spune, că dl Hașdêu ș-a cetit studiul acesta în Academia Română, observațiunile dlui Marczali Henrik, în organul Academiei Ungurești, se pot considera drept respuns al acestei Academii dat Academiei Române. Dl Marczali Henrik, (care, fie đis în trecut, e jidan) adept al teoriei lui Rössler, combate continuitatea românilor în Transilvania și đice, pe urmele măestrului său, că coloniile romane au părăsit Dacia în secolul III, că limba și naționalitatea română s'a format în impregiurimea munților Balcani și că românimea numai mai târđiu s'a rentors în Transilvania și în România de astăzi, parte ca prinșonieri de resbel și slugi ai maghiarilor, bisșenilor și cumaniilor cari au locuit acolo, parte ca grupe nomade păstorești. Tot ce admite relativ la continuitatea românilor în Transilvania, este, că nu-i chiar cu neputință, ca unele mici grupe păstorești să fi ramas și sub timpul acela în cutare vale izolată de lume și de drumurile mari. În privința românilor din Panonia spune, că asemenea nu-i imposibil, ca una séu alta colonie romană să se fi susținut până la venirea unguirilor. Inse nici în Transilvania, nici în Pannonia, nu póte fi vorbă de un popor cu vieță politică. În privința genealogiei popórelor balcanice, spune că în bulgari este mai mult element tătăresc decăt românesc. «Valahul, care cu atâta mândrie đice că e român, este o mestecătură de popor, care nu s'a format numai din daci și latini, ci din tóte acele popóre pe cari vârtejul imigrațiunii popórelor le-a mánat spre Dunărea de jos și spre Balcani. În limba lui se pot arátá numeroșe elemente albaneze, maghiare și slave.» Virchov în o societate din București a exclamat, că nicăiri n'a vedut atâte tipuri tătărești atât de curate! Prin urmare incheie, că tatarul e și în națiunea română, póte și în familia dlui Hașdêu.

Fata lunei și Biserica Infinitului e titlul unei lucrări a dlui Iancu Theor, publicată la București. Cartea e precedată de portretul autorului. Întréga lucrare este un fel de povestire mistică. Partea întêie se ocupă

de plămuirea pământului, a doua de potop. Prețul 3 lei 50 bani.

Diare noue. *Vocea Bisericii*, diar eclesiastic ilustrat, a apărut la București, redactat de un comitet sub direcțiunea dlui dr. Badea Cireșan; apare de două ori pe lună. — *Săteanul*, fôia folkloristă a dlui Ioan Pop Reteganul, pe care am anunțat-o pe scurt de curând, va avea de scop să adune la un loc, după putință, tot materialul literaturii noastre populare, atât cel neapărut încă, cât și cel ce se află imprăștiat prin călindarele și foile apărute până aci. Numai esemplare abonate se vor tipări și adică atâte, câte se vor abonă până în finea lui iulie.

TEATRU și MUSICĂ

Știri teatrale și musicale. *Ăngerii lui Rafael*, fantasia originală în versuri a dlui I. Livescu, pe care am anunțat-o, se va juca în stagiunea viitoare a Teatrului Național. — *Sărăcie Lucie*, noua comedie populară de Iosif Vulcan, s'a pus în studiu de-odată în două comune din Bănat. — *Trupa română de operete* din Craiova a început să dea reprezentațiuni în teatrul «Dacia» în București.

Concert la Făgăraș. Cvartetul abiturienților dela gimnasiul român gr. or. din Brașov a anunțat pe 11 iulie o producțiune musicală la Făgăraș, urmată de dans, în folosul Societății «Progresul» din Făgăraș. Programa: 1, «E di de serbătoare» (marș) de Biliter; 2, a) «Floritică», de Wachman, b) «Vino lele», de I. Vidu; 3, «Ce te legeni codrule?» de Scheletti, solo de G. Purecel, cu acompaniare de piano; 4, a) «Zorirea», de Attenhofer, b) «Nóptea», melodie franceză; 5, «Sêrbóica», de I. Vidu; 6, «Doina», de Vorobchievici; 7, «Pețitorii», de Th. Speranță, declamată de T. Lugoșan; 8, «Rugăciune», duett de Chiricescu, executat de G. Purecel și P. Popescu; 9, «Serenadă» de Abt.; 10, «Marșul cântăreților», de Porumbescu.

Academia Ortodoxă pentru literatură, retorică și musică bisericească, în seminariul archidieceșan din Cernăuți, a ținut la 11 iulie n. o conferință solemnă în sala sinodală, care s'a deschis de dl Arteniș Băișan, presidentul Societății. Apoi s'au cântat româneșce și ruțeneșce mai multe compoziții de Vorobchievici și I. Vidu. S'a cetit și o disertație intitulată: «Datoriile cetățenești» de A. Otl.

Teatru și concert în Totoiu. O societate de diletanți a anunțat pe 11 iulie n. producțiune musicală și reprezentație teatrală în sala școlii din Totoiu. Programa: 1, «Pétra din casă», comedie într'un act, de V. Alecsandri. 2, Balcanul și Carpatul, poezie de V. Alecsandri. 3, «Cinel-Cinel», vodevil într'un act, de V. Alecsandri. La urmă dans.

Reprezentăție teatrală la Suceva. Vineri la 6 iulie n. diletanții din Suceva au jucat în sala de gimnastică de acolo piesa «Drumul de fer» comedie cu cântece într'un act și două tablouri de V. Alecsandri. Reprezentația s'a dat în folosal filialei din Suceva a Societății dómnelor române din Bucovina.

BISERICĂ și ȘCOLĂ.

Știri bisericești și școlare. *Scaunul mitropolitian de Blaș*, după asigurarea diarelor maghiare, se va complini în curând, numindu-se archiepiscop și mitropolit Pr. SSa episcopul dr. Victor Mihályi din Lugos,

cel ce a căpăt mai multe voturi în sinodul electoral ținut anul trecut la Blaș, în duminica Tomei. — *Dl Ioan Gribovici*, paroc în Stanești în Bucovina, împreună cu dna soție au depus la societatea dómnelor române din Bucovina, 1500 fl. cu scopul de a înființa stipendii pentru fetițele române dela școlile publice românești. — *Fundațiunea Gozdu* cu sediul în Budapeșta anunță concurs pentru stipendii noue pe anul școlar 1894/5 pentru studii mai nalte. — *În România* în véra acésta se vor construi în totă țera, prin orașe și la sate, peste cinci sute de localuri de școle noue ce s'au înființat acum. — *Dl Ioan cav. de Flondor*, proprietarul moșiei Storojinetz în Bucovina, la 30 iunie s'a promovat de universitatea din Viena la gradul de doctor în drept. — *Alegerea de protopresbiter al Chișineului*, în comitatul Arad, se va face la 7/19 iulie, în biserica de acolo, sub presiul părintelui Ioan Damsa, comisar consistorial.

Sfințire de biserică la Bulz. Duminică la 3/15 iulie se va sfinți în comuna munténă Bulz din Biharia noua biserică gr. or. română. Actul sfințirii se va sevérsi de énsuș Pr. SSa episcopul Ioan Mețianu, asistat de Rds. D. vicar Iosif Goldiș și de mulți preoți. La miédădi va fi banchet; iar după miédădi la 4 va începe petrecerea cu dans. În fruntea comitetului arangiator sânt dnii Gerasim Daraban și Vas. Bulzan.

Școla de fete a Asociațiunii transilvane. Concurs. Pentru anul școlar 1894/5, sânt a se ocupa 10 stipendii à 50 fl., menite pentru eleve de părinți mai lipsiți de mijlôce și adăpostite în internatul școlii civile de fete a Asociațiunii transilvane, cari stipendii s'au creat din suma de 500 fl. votată Asociațiunii cu acéș scop de adunarea generală din anul 1894 a institutului de credit și economii «Albina» din Sibiiu. Pentru conferirea acestor stipendii se escrie concurs, cu termin până la 25 august 1894 n. Cererile au a se înaintă comitetului Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român instruite cu următoarele documente: 1, Carte de botez, în original séu în copie legalisată; 2, Testimoniu școlastic de pe semestrul II, al anului școlar 1893/4; 3, Atestat despre condițiunea și starea materială a părinților. Sibiiu, din ședința comitetului Asociațiunii transilvane, ținută la 3 maiu 1894. Dr. I. Bologa secr. II. I. Hannea membru comit.

Jubileul unei reuniuni învățătorești. Frații noștri din Selagiu se vede că au conducători harnici, căci ei în mai multe direcțiuni fac progrese frumoșe. Între altele, terenul instrucțiunii publice este acela care a atras luarea aminte a lor; școlile și esamenele sânt spriginite și incuragiate de ómenii cu carte. Așá se póte înțelege, că învățătorii de acolo au o reuniune, care există de 25 ani. Acésta reuniune la 4/16 iulie va serbă jubileul de un pătrar de secol al existenței sale în comuna Unimet. Serbarea se va ținé sub presiul vicarului Alimpiu Barbolovici, secretar V. Oltean Bungărdéanul. Cu ocasiunea asta se va da și un banchet, în sfêșit se va arangia o petrecere cu dans.

Pensionatul dnei Pipoș în Cernăuți, înființat în tóamna trecută, a încheiat primul an cu un succes fórte frumos. Esamenul ținut în septémăna trecută a multumit pe toți. La finea esamenului, scrie «Gazeta Bucovinei», a esprimat dșóra Vlaicu multămita sinceră a elevelor tuturor óșpeților pentru viul interes, care l'au arătat față de progresul lor pe calea culturii naționale; iară după aceea a primit directórea pensionatului, dna A. Pipoșiu, adânc emoționată, felicitările cele mai călduróse la succesul splendid, carele a incununat frumoșsa sa întreprindere.

C E E N O U ?

Hymen. Dl dr. George Popovici, avocat in Chişineu, comitatul Aradului, la 10/22 iulie își va serba cununia cu dşóra Livia Popescu, fiica dnei Emilia Popescu vèduva lui Ioan Popescu, fost notar comunal in Nădab, unde se va ţine și cununia. — *Dl Nicolae P. Pulpaş* și dşóra Eufrosina V. Furnică se vor cununa duminică la 3/15 l. c. la Braşov-Prund.

Procesul Memorandului la Curie. Marti s'a inceput la Curie, ca la for de cassatie, referada gravaminelor de nulitate in contra verdictului dela Cluş in contra membrilor comitetului partidului național, cari au luat parte la compunerea și respândirea Memorandului. Gravaminele cuprindend mai bine de o sută de côle, referada a ţinut trei zile, după care, senatul s'a retras spre a se consulta. Hotărîrea s'a publicat vineri. Curia a respins tôte gravaminele și astfel sentința se va executa.

Brutus modern. Am publicat in nr. trecut lista tinerilor români, cari declară că au subscris Apelul și Manifestul. Unul din părinții tinerilor, dl George Rozvan, avocat in Salonta, vine și desaprobă pe fiul seu, Stefan Rozvan, student jur. la Academia de drept din Oradea-mare, care asemenea se află subscris. La partea politică a cestiunii, noi nu putem să dicem nici o vorbă; inse la cea socială și literară putem să facem unele observațiuni. Dl avocat Rozvan scrie, că dsa nici odată n'a abonat diare valahe; dar noi șcim, că dsa mai mulți ani a fost abonat la «Familia». Mai spune, că nu șcie românește; dar atunci cum a tradus in ungurește poesia »Moda de ađi» a redactorului foii nòstre? Ènsuș dsa ne-a trimis traducerea. In sfêrșit mai dice, că dsa nu-i român, ci grec; dar atunci ce-a căutat in conferințele românilor din comitetul comitatens, inainte de 10—15 ani, când făcea parte și dsa din acel comitet?

Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român va ține adunarea sa generală anul acesta in opidul Sebeșul-săsesc in zilele de 26 și 27 august st. n. unde adunarea s'a și convocat de președintele I. M. Moldovan și secretarul II dr. I. Bologa. — *Despărțământul S. Sebes* va ține adunare generală la S. Sebes in 3/15 iulie, sub presiul dlui P. Isac. secretar dl Z. Mureșianu.

Procese noue. Dreptatea din Timișóra anunță, că procurorul i-a făcut proces de presă, pân' acuma pentru cincisprezece articoli, dar vor mai urmá și altele.

Cronică mică. *Congresul orientaliștilor*, care se va deschide la Geneva in 15 septembrie, a trimis regelui Carol, prin dl Mihail Holban, vice consulul României la Geneva, o scrisóre de invitare la acel congres.

— *Familia imperială rusescă* a plecat la còsta Finlandei, unde are să petreacă timp mai lung. — *Diarele italiene:* La Sveglia din Parma, L'osservatore cattolico din Milan, Verone Fedele și Arena din Verona, Il faro romagnolo, L'epoca democratica și Il paese publică articoli fòrte simpatici pentru cauza română. — *In contra anarhiștilor* consiliul de miniștri la Paris a făcut un proiect de lege; conform acestuia delictele de provocare prin presă ori prin vorbă, la omor, la jaf, la incendiu, la atentate cu ajutorul esplosivelor, la crime și delictie in contra siguranței publice, nu se vor mai judecă de curtea cu jurați, ci de tribunale; diarele vor fi oprite să mai publice desbaterile proceselor anarhiste. — *La Madrid* camera și senatul au votat un

proiect de lege in contra anarhiștilor. — *Regele Serbiei, Alesandru*, a sosit din Constantinopol la Niș, de unde a trimis sultanului o depeșă mulțamindu-i pentru primirea strălucită ce i-a făcut. — *La Chicago* lucrătorii din fabricile căilor ferate s'au pus in grevă și au făcut grozave devastățiuni. S'a proclamat starea de asediu. — *Casimir Périer*, noul preșdinte al republicei franceze, a primit o mulțime de scrisori amenințătore dela anarhiști.

Necrolog. *Sabin P. Barcianu*, proprietar și dirigent al economiei de instrucțiune din Keșinari, a inceat din viață acolo la 5 iulie, in etate de 33 ani. Îl plânge mamă-sa Stanca P. Barcian, soția Aurelia n. Serb, cu care numai inainte de 5 luni s'a cununat, frații Daniil și Constantin.

C. r. Societate de asigurare Riunione Adriatica di Sicurtà in Triest ș-a ținut adunarea generală ordinară la 23 mai, in care s'au raportat despre al 55-le (1893) an de gestiune. In acesta se află următórele date mai de insemnătate: Secția pentru viață: In anul numit asigurările primite se urcă la un capital de 12.483.990 fl. și o rentă anuală de 34.811 fl. La incheierea anului 1893 statul asigurărilor s'a urcat la un capital de 72 milioane fl. și 187.260 fl. tantiemă. După casuri de morțe și ca asigurări viagere s'au plătit 1.250.283 fl. 48 cr. Afară de aceste pentru pagube pendente s'a pus in rezervă 267.025 fl. Reserva premiilor s'a sporit cu 1.373.043 fl. 38 cr. și s'a urcat la 15·8 milioane fl. In ramurile asigurărilor elementare (foc și transport) vintul premiilor a fost 6.840.806 fl. Pentru reasigurări s'a plătit 3.206.489 fl. și pentru pagube după detragerea reasigurărilor s'a plătit 2.305.883 fl. 62 cr. Reserva de pagube a fost 476.803 fl., reserva de premii 1.809.765 fl. și portfoiurile celorlalte ramuri de asigurare 23.065.997 fl. Considerând scăderea nouă a intereselor, pentru mărirea fondului special de rezervă a câștigurilor de asigurarea vieții s'a votat 100.000 fl. După detragerea acestei sume și după descrierea altora a ramas un plus de 338.258 fl. 70 cr. Ca dividendă pentru o acție s'a plătit 62 fl. (cu 2 fl. mai mult decât in anii precedenți.) Reservele de premii și de câștiguri trec peste suma de 19 milioane fl. și stau din următórele poziții: Reserva de premii a asigurării asupra vieții 14.635.995 fl. Reserva asigurării contra focului și transportului 1.809.785 fl. Reserva pentru diferența cursului hârtiilor 327.287 fl. Reserva disponibilă 500.000 fl. Reserva specială de câștiguri a asigurării asupra vieții 600.000 fl. și fondurile generale de câștig 1.214.963 fl.

Calindarul săptămânei.

Duminea a patra după Rosalii, Ev. dela Mateiu, c. 8, gl. 3. a. inv. 4.			
Ziua sèpt.	Calindarul vechiu	Călınd. nou	Sórele
Duminică	3 Mart. Iachint	15 Imp. Apost.	4 20 7 52
Luni	4 Păr. Andreiu Crit.	16 Walter	4 21 7 51
Marti	5 Păr. Atan. și Antoa	17 Alexiu	4 22 7 50
Mercuri	6 Cuv. Sisonie	18 Rozina	4 22 7 50
Joi	7 Cuv. Toma	19 Mariana	4 23 7 49
Vineri	8 Mart. Procopie	20 Ilie	4 24 7 47
Sâmbătă	9 Mart. Pancratie	21 Paulina	4 25 7 48

Avis abonanților noștri.

Cu nr. trecut s'a incheiat semestrul ianuarie—iunie și treiluniul april—iunie. Rugăm pe toți aceia, cari țin să ne spriginescă și in viitor, să binevoescă a-și innoi abonamentele de timpuriu, căci numai astfel putem sustine fòia nòstră. Cei ce nu vor să mai fie abonați, sânt rugați a ne inapoiá nr. acesta, să-i ștergem. ¶

Reclame nu ne vom face, nici vom pune pe alții să ni le facă; promitem inse ca să ținem a ridicá din ce in ce mai mult nivelul foii nòstre, prin lucrări literare scrise in o bună limbă românească și prin ilustrațiuni cât mai multe și frumoșe, printre cari portretele bărbaților noștri de pe terenul culturale naționale vor ocupá un loc de frunte. REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA.

CSÁSZ. K. SZAB. ADRIAI BIZTOSÍTÓ TÁRSULAT TRIESTBEN. (RINIONE ADRIATICA DI SIORTA.)

(Alakult 1838-ban.)

Vagyoni kimutatás.

Élelthiztosítási osztály. (A) MÉRLEG-SZÁMLA. 1893. december 31-én.

(B) MÉRLEG-SZÁMLA. 1893. dec. 31-én. (Az élelthiztosítási osztály kivételével.)

VAGYON.		TEHER.		VAGYON.		TEHER.	
Sztrák ért.	forint	Kft.	forint	Kft.	forint	Kft.	forint
Ingradnak Triest-i, Biets, Brunn, Budapest, Milano, és Velebecben	2915700	Külön nyereségny-tartalék	6000 00	Külön nyereségny befizetések	2300000	Részenyitke	4000000
Breikpaphok az A) részletezés szerint	10897300	Külön árfolyam-ingadozások számarra	114570 14	Változó és bankutalványok Breikpaphok a B) részletezés szerint	305044 04	Tartalék árfolyam-ingadozások számarra	212716 81
Jelzálog-kölcsön	81888 90	Karantellak	207025 57	Ingradnak Triestben	3394085	Díjtartalék tüzárbiztosításokra számlitmánybiztosításokra	1744955 88
Szerzett juttatások és kölcsönkövetvényekre adott előlegek	1240466 95	Nyereségny-osztalékkal hiteltartandó osztalékok	18294 22	Pénztár állomány az igazgató-jelzálog-kölcsön	148072 20	Rendelkezésre álló tartalék	64829 32
Különféle ügyintézők	347412 67	Különféle tartások	349865 32	Ereikpaphokra adott kölcsönök	1000	Tüzárkarantellak	503000
Társasági összifazgatás (folyó számla egyenlege)	257017 48	Különféle hitelezők	49965 51	Követelések útlelvezetők, karantellák, és bankkártyák	40618 82	Szállitmány-karok tartaléka	74870 10
Különféle adások	900743 28	Árvitt juttakok és szervezési költségek	176229 01	Különféle adások (a folyó vezetvényekéig)	1616018 05	Takarék- és ellátási pénztár a társasági tisztviselők számára)	443190 67
	10935632 65		10935632 65	Különféle biztosító intézetek	142662 62	Élelthiztosítási oszt. (f. számla)	300748 38
				Főügyintézők (a folyó számlák egyenlege)	1132267 34	Fel nem vet. osztalékok	718174 14
				Külföldi ügyintézők (a folyó számlák egyenlege)	107482 64	Osztrák és számvizsgálók	24800
				Különféle üzleti társaságok	10386 73	Belke	43961 69
				Ingróskák és biztosítási tábladatok az igazgatószobánál és az ügyintézőknél	385697 20	Különféle hitelezők	346401 22
				Árvitt jutt. és szervezési költs. összege	23065997 20	Árvitt az 1894. évre	5470
							10921080 72

Az igazgatószág: Gianstätteni Dr. Alber Á. Morpurgo Márk, Neumann Henrik, Ralli Pál, Reinelt C., Salem H. Frigyesi Adolf vezértitkár.

A cs. kir. szab. Adriai biztosító-társulat magyarországi osztálya:

Budapest, IV., Váci-utca 9. szám, a társulat házában.

Báó Podmaniczky Frigyes, intéző. Frigyesi M., titkár. Kách eberger I., vezértitkár.

Részletes zárszámadási jelentések és kimutatások az alanti Főügyintézőgnél kaphatók, a hol bármily felvilágosítások is a legnagyobb készséggel adatkak és élet-tüs- és szállitmánybiztosítások as *Adriai biztosító társulat*; *jégbiztosítások a Deli jég- és vissonthiztosító társaság*; és *baleset elleni biztosítások a Nemzetközi baleset ellen biztosító részvénytársaság* számára a legelőnyösebb feltételek és legolcsóbb díjak mellett fogadtatnak el.

A Fő-ügyintézőség N.-Várádon, Hélfy Gyula, Kovács Ákos.